

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Ooipoortstraat 45

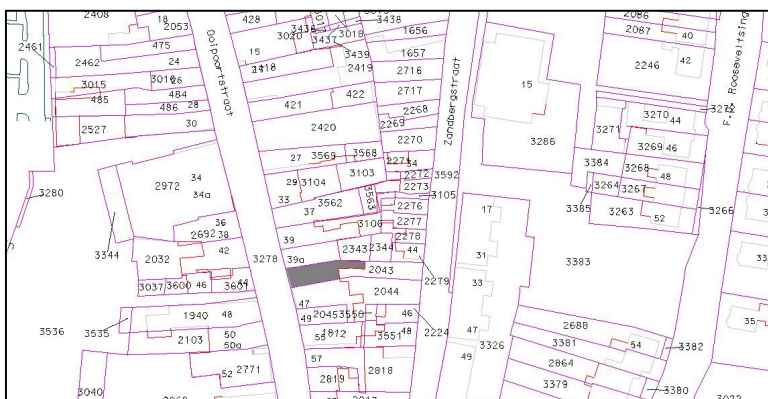
Monumentnummer : GM098

Straat : Ooipoortstraat
Huisnummer : 45
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DT

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2043

Naam object : ---
Bouwjaar : ca. 1890
Architect : n.b.
Bouwstijl : neoclassicisme
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 27-01-2014
Datum aanwijzing : 16-09-2014

Situering

Pand gelegen aan de Ooipoortstraat aan de oostzijde binnen de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel op de rooilijn en sluit links en rechts aan op de buurpanden. Het terrein loopt richting een garage aan de Zandbergstraat licht op.

Opbouw

Tweelaags pand op rechthoekige plattegrond. Het pand heeft een kelder, begane grond, eerste verdieping en een zolder onder een zadeldak tussen dakschilden.

Historie

De Ooipoortstraat is gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Ooipoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknpte bouwgeschiedenis

Rond 1890 ten gevolge van een brand herbouwd pand op oude grondvesten. Van de voorganger bleven de kelder en beide bouwmuren bewaard. Opdrachtgever van de herbouw en aannemer was de eigenaar van het belendende Ooipoortstraat 47, hetgeen de sterke overeenkomst met het gevelontwerp van dat adres kan verklaren. Het huis is al snel als domineeswoning gekocht kort na de afsplitsing in 1892 door de Christelijk Gereformeerde Kerk van de Hervormde Kerk. De gereformeerden betrokken in 1897 schuin tegenover de woning van de dominee een nieuw kerkgebouw. Het huis behield de functie als domineeswoning tot 1969 (mededeling huidige eigenaar). Behoudens enkele ondergeschikte wijzigingen is het huis na oplevering niet verbouwd.

Exterieur

Drie vensterassen brede, gestucte voorgevel op een grijs gestucte plint met de entree links. De vensters zijn alle voorzien van schuiframen met wisseldorpel en op de verdieping met een verticale roede in het onderraam (zg. T-vensters) en zijn aan de bovenzijde licht getoogd. Alle vensters zijn voorzien recent vernieuwde zonneblinden. De entree heeft een paneeldeur met gietijzeren rooster in het middenvak en een gesneden decoratieve band aan de bovenzijde. Het enkelruits bovenlicht boven het geprofileerde kalf is aan de binnenzijde voorzien van een ijzeren levensboom. De onderdorpels zijn als doorlopende lijst uitgevoerd, aan de bovenzijde worden de gevelopeningen met gestucte, strekse bogen afgesloten, waarin diamantkoppen als sluitsteen zijn opgenomen. Het pleisterwerk is op de begane grond uitgevoerd met gebosseerde schijnblokken, het bosseerwerk is met riet opgeruwd en was aanvankelijk net als de gehele gevel met portlandcement afgewerkt.

De begane grond en eerste verdieping worden met een forse, geprofileerde cordonlijst gescheiden met erboven de doorlopende onderdorpels van de verdiepingsvensters. Het pleisterwerk op de verdieping is vlak en wordt enkel bij de bovendorpels van de vensters verlevendigd met schijnvoegen.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel, bestaande uit een architraaflijst, vlak fries en een forse gedimensioneerde kroonlijst, die bij de linker gevelhoek is gekornist. De dakvlakken zijn belegd met grijze, gesmoorde oude Hollandse dakpannen. In het voorste dakschild is een fraai geproportioneerde dakkapel opgenomen met houten oren en een gebogen fronton. De dakkapel heeft met zink beklede wangen en een enkelruits draairaam.

De achtergevel is geheel vlak gestuct en op de begane grond voorzien van twee kozijnen met dubbele deuren en buitenluiken, links twee schuifdeuren en rechts een naar binnen draaiende deur en een schuifdeur. Vanuit de tuin gezien staat rechts een aanbouw met erachter een schuur, beide onder een flauw afwaterend platdak. Tussen de aanbouw en de zijmuur van nummer 47 (links) is in het verleden een afdak van draadglas tussen met zink beklede roeven gemaakt. Op de verdieping heeft de gevel twee schuifvensters met gecementeerde onderdorpels en ruiten gevat in een roedenverdeling van 2x2+2. De kozijnen zijn voorzien van paumelles ten behoeve van verdwenen zonneblinden. De gevel wordt afgesloten met een houten bakgoot met erboven het achterste dakschild waarin een sober vormgegeven dakkapel met flauw zadeldak en twee enkelruits draairamen.

Interieur

Kelder: deze bevindt zich aan de straatzijde en wordt bereikt via een gemetselde, bakstenen trap via een opgeklampte deur vanuit de gang. De kelder bestaat uit twee ruimten: links een tongewelfde ruimte, van waar een doorgang voert naar een tweede ruimte die met gemetselde troggewelfjes tussen stalen liggers is overwelfd. In beide kelderruimten is aan de straatzijde een kelderlicht opgenomen. De tongewelfde ruimte is voorzien van een (dichtgemetselde) keldertrap naar de straat.

Begane grond: de indeling van de begane grond bestaat globaal uit een gang links en kamervertrekken rechts. Alle vertrekken zijn vanuit de gang toegankelijk door paneeldeuren met architraaflijsten. De gang is halverwege voorzien van een tochtportaal met een bovenlicht dat bestaat uit een enkele ruit, gevat in houten roeden en omgeven met randglas. In de hoeken is hiervoor kleine ruitjes mousselineglas gebruikt. De vloer van de gang is belegd met geel en zwarte cementtegels in schaakbordmotief, met een band van zwarte tegels langs de plinten. Aan de straatzijde diagonaal gelegd, na het tochtportaal haaks. De hal is aan de straatzijde tegen de linker zijmuur betegeld met witte, gefacetteerde tegels aan de bovenzijde afgesloten met een bruine, geprofileerde tegelrand. Rechts is een geschilderde lambrisering van hardboardplaten met bovenlijst toegepast. Hier geeft een paneeldeur met architraaflijsten toegang tot de voorkamer. Het plafond van de gang is een ongedecoreerd stucplafond met een vlakke kooflijst.

Na het tochtportaal geeft een halfrond getoogde doorgang met imposten toegang tot de trap naar de verdieping en zolder. De wanden van de opgang zijn geheel van brede, verticaal getimmerde delen gemaakt. Onder de trap is een kleine tussenruimte waar een deur met ruitvormige ventilatieopening naar de kelder voert en een deur rechtdoor naar de middelste van de drie vertrekken rechts. Aan het eind van de gang is rond 1980 een toilet gemaakt, oorspronkelijk liep de gang door naar de keuken en bijkeuken achter het huis. Bij de verbouwing is een deel van de gangmuur verwijderd en de keuken bij de achterkamer getrokken.

De drie kamers rechts liggen in elkaars verlengde en waren oorspronkelijk van elkaar te scheiden middels schuivende suitedeuren, waarvan de achterste nog bestaan. De voorste opening is rond 1965 gewijzigd in een toog. De voorste en achterste kamer zijn voorzien van een gedecoreerd stucplafond met rozet, het middelste vertrek heeft een vlak stucplafond. De voorste en achterste kamers zijn beide voorzien van een schouw met een boezem die wordt beëindigd met een fors hoofdstel. De schouw in de voorste kamer is in het verleden vervangen, het exemplaar in de achterkamer heeft

gesneden consoles en decoratief tegelwerk uit de bouwtijd. Twee openingen met tweeruits deuren met glasroede, waarvan drie schuifdeuren en één naar binnen draaiende deur, geven toegang tot de tuin. De tuin kan echter ook via de modern ingerichte open keuken links en de bijkeuken – die verder niet wordt beschreven - worden bereikt.

Eerste verdieping: deze heeft een indeling overeenkomstig met de begane grond met links de overloop met trap naar zolder en aan de uiteinden van de overloop aan straat- en achterzijde een kleine slaapkamer en rechts drie grotere vertrekken achter elkaar. De vertrekken zijn alle toegankelijk middels paneeldeuren met architraaflijsten en zijn bij de vensters voorzien van houten vensterbanken op open, geometrisch gezaagde consoles. De vensters aan de tuinzijde zijn voorzien van bruikbare binnenluiken met panelen. Tussen de grote en kleine kamers aan straat- en achterzijde is een doorloop met smalle paneeldeur, die aan de straatzijde nog in situ is. Aan de achterzijde is deze met architraaflijst integraal hergebruikt om een doorloop te maken tussen de achterste slaapkamer en de centrale ruimte waar in het verleden een met kunststof schroten afgewerkte badkamer is gerealiseerd. De trap heeft een balustrade met gietijzeren balusters en geprofileerde handlijst tussen achthoekige trappalen

Zolder: bovenaan een steektrap met gietijzeren balusters geeft een paneeldeur toegang tot de zolder. Rond 1970 is met stijl- en regelwerk en plaatmateriaal een indeling met kamers aan de voor- en aan de achterzijde gemaakt ten behoeve van verhuur. Ook is toen voorzien in een kleine keuken en douche. De vertrekken zijn slechts enkele jaren in gebruik geweest en daarna niet meer verhuurd. De kamers worden van daglicht voorzien door dakkapellen in de eindschilden. De kapconstructie is deels in het zicht en is uitgevoerd als een sporenkap van geschild, rond naaldhout. Via een opening in één van de vertrekken is de vliering vrij toegankelijk, maar niet beloopbaar. De constructie is vrij in het zicht.

Bouwdossiers

Er zijn geen bouwdossiers van het pand bekend.

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Ooipoortstraat 45 Doesburg*, 25-4-1990 (adviesnr. 17)
- Boer, Peter, *Ooipoortstraat 47-49 in Doesburg, bouwhistorische waarneming*, Doesburg, februari 2013 (rapport)

Waardering

Het pand dateert uit het laatste kwart van de negentiende eeuw (ca. 1890). Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur, de historisch gebonden ligging aan de straat en het verband tussen het gebouw en de verkaveling (verkavelingscontinuïteit), het gaaf bewaard gebleven casco met historische kelder en de overwegend in oorspronkelijke staat zijnde indeling en afwerking van het interieur van het huis.

Het pand Ooipoortstraat 45 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard voorbeeld van gepleisterd neo-classicisme, uitgevoerd met harmonieuze verhoudingen.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden aan de Ooipoortstraat in het bijzonder het rechter buurpand.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als vrijwel gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een woonhuis uit het einde van de negentiende eeuw voor de gegoede burgerij en van belang als vroegere woning voor de dominee van de schuin tegenover gelegen, voormalige Christelijk Gereformeerde kerk.